

MOTORLU TAŞITLARDAN KAYNAKLANAN EMİSYON ENVANTERİNİN HESAPLANMASI: ÇORLU İLÇESİ ÖRNEĞİ

Dilek ÜNSAL^(*), Hatice Kübra ERDOĞAN, Büşra BAHÇACI, Mine BULUT, Gamze SÖYLER, Begüm COKAY, Merve FIÇICI, Lokman Hakan TECER

NKÜ Çorlu Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü, Tekirdağ

ÖZET

Global olarak artan nüfus her geçen gün motorlu taşıt sayılarını ve kat ettikleri mesafeleri arttırmaktadır. Bu durumun sosyal açıdan bir gelişme sağlamasına karşın insan ve çevre sağlığı açısından yaratabileceği olumsuzluklarda göz ardı edilemez seviyededir. Motorlu taşıt kaynaklı, taşıtın özelliklerine göre atmosfere salınan PM, VOC, NO_x, CO gibi emisyonlar hava kirliliğinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, son yıllarda gelişen sanayisiyle Türkiye'nin en çok göç alan yerlerinden biri olan Çorlu İlçesi'nde trafik kaynaklı hava kirleticilerin emisyon envanteri, seçilmiş cadde ve sokaklar temelinde hesaplanmıştır. Çalışmada emisyon faktörü ve ölçümün gerçekleştirileceği yol uzunluğu baz alınarak emisyon envanteri ortaya konmuştur. Çalışma bölgesi olarak Çorlu İlçe merkezinde en yoğun taşıt trafiğine sahip 4 cadde seçilmiştir. Bu caddelerde bir hafta boyunca araç sayıları ve araçların caddelerdeki ortalama hızları hesaplanmıştır. Ayrıca araç sayıları türlerine göre kategorize edilmiştir. Araçların Euro sınıfları TÜİK, Motorlu Kara Taşıtları İstatiklerinin Çorlu İlçesinde seçilen caddeler üzerinde sayımı yapılan toplam araç sayılarına oranlanması ile hesaplanmıştır. Motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin belirlenmesinde CORINAIR emisyon faktörleri kullanılmıştır. Tüm bu hesaplamalar sonucu Çorlu İlçesi'nde 4 cadde için emisyon envanterleri ortaya konmuştur.

Çorlu ilçe merkezinde en yoğun taşıt trafiğine sahip 4 caddede yapılan ölçümler ve hesaplamalar sonucunda taşıtlardan kaynaklanan yıllık toplam emisyon miktarları; Sokullu Mehmet Paşa Caddesinde, CO_{Toplam}: 0,49ton/yıl, NO_{XToplam}: 0,53ton/yıl, HC_{Toplam}: 0,04 ton/yıl, PM_{Toplam}: 0,03ton/yıl; Omurtak Caddesi, CO_{Toplam} 3,37ton/yıl'dır, NO_{XToplam}: 2,97ton/yıl, HC_{Toplam} 0,21ton/yıl, PM_{Toplam}: 0,14on/yıl; Bulvar Yolu, CO_{Toplam}: 1,17ton/yıl'dır, NO_{XToplam} 1,03ton/yıl, HC_{Toplam}: 0,11ton/yıl, PM_{Toplam}0,03ton/yıl; Kumyol Caddesi için, CO_{Toplam}: 0,55 ton/yıl, NO_{XToplam}: 0,48ton/yıl, HC_{Toplam}: 0,05ton/yıl, PM_{Toplam}: 0,01ton/yıl olarak hesaplanmıştır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Emisyon, Taşıt, Hava Kirliliği, PM, HC, NO_x, CO.

1. GİRİŞ

Türkiye'de son yıllarda; plansız şehirleşme, endüstrilerin gelişmesi, nüfus ve taşıtların artışı çevre kirliliğini de beraberinde getirmiştir. Sürekli olarak artan nüfus her geçen gün motorlu

* dlkunsal@hotmail.com

taşıt sayılarını ve kat ettikleri mesafeleri de arttırmaktadır. Motorlu taşıtların çevreye verdiği egzoz emisyonları şehir atmosferini kirletmektedir. Motor içinde yanma sonucu oluşan egzoz gazları, taşıtlardan kaynaklanan kirletici emisyonların en büyük kaynağıdır. Hava kalitesi çalışmaları ve emisyon azaltım stratejilerinin belirlenmesi süreçlerinde, atmosferik emisyon envanterleri çalışmaları önemli katkı sağlamaktadırlar. Atmosferik emisyonlar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmakla, sürdürülebilir hava kalitesini yakalamak mümkündür. Motorlu taşıt kaynaklı emisyonların kent atmosferindeki kirleticilerin önemli bir kısmını oluşturmaları ve bu emisyonların kent yaşamını olumsuz etkilemeleri emisyon envanteri çalışmalarını arttırmıştır. Atmosfere bırakılan kirleticilerin çevresel etkilerinin ortaya konulması ve emisyon kontrol stratejilerinin belirlenmesi için sektörel bazda çalışmalar da yapılmaktadır. (Bellasio vd., 2007)

Farklı kaynaklardan atmosfere atılan emisyonların belirli bir bölge için belirli zamanda direkt olarak ölçülmesi ile emisyon envanteri hazırlanmaktadır. Bu emisyonların doğası gereği direkt ölçümler yoluyla tam bir miktar belirlenmesi yapılamamaktadır. Bu yüzden emisyon ve kaynaklarıyla ilişkili verilerin toplanarak istatistiksel değerlendirmelerinin yapıldığı yaklaşımlar yaygın olarak kullanılmaktadır.

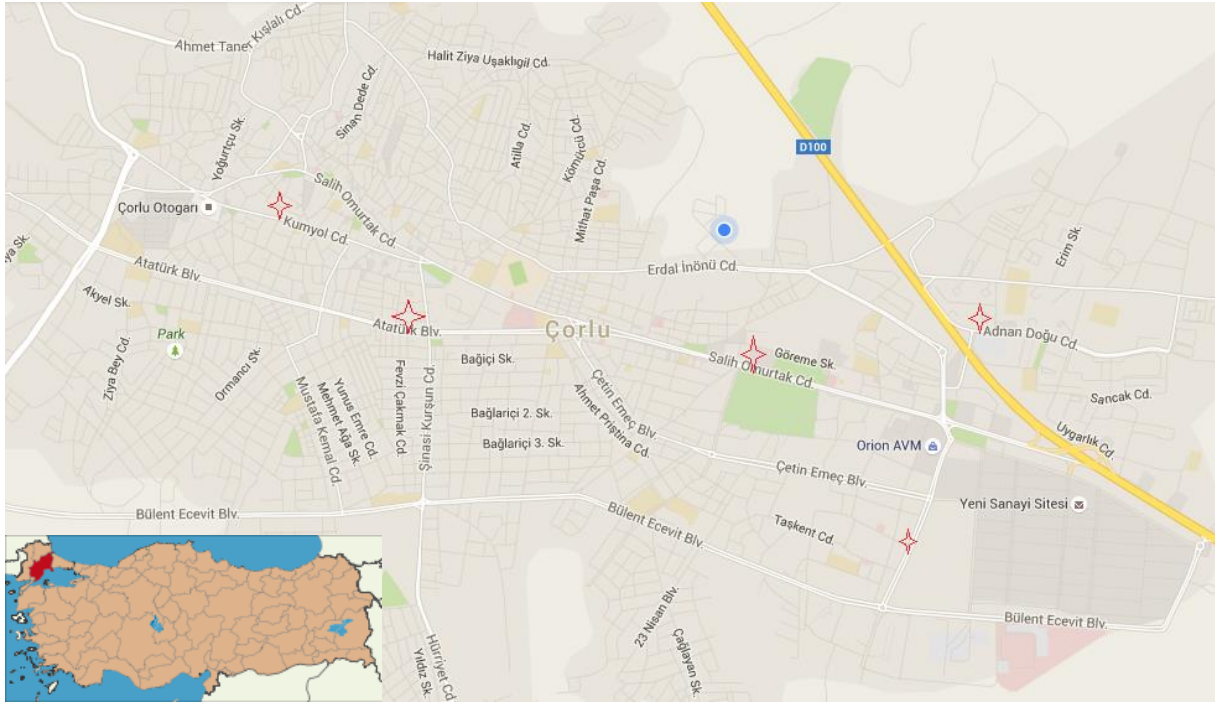
Bu çalışmada, son yıllarda gelişen sanayisiyle Türkiye'nin en çok göç alan yerlerinden biri olan Çorlu İlçesi'nde trafik kaynaklı hava kirleticilerin emisyon envanteri, bölgenin yoğun trafik maruziyetindeki caddeleri baz alınarak hesaplanmıştır. Çalışma kapsamında çeşitli araç aktiviteleri (yol, hız) incelenmiş, araçların Euro sınıfları belirlenmiş ve taşıtların egzoz emisyonları değerlendirilmiştir. Motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin belirlenmesinde CORINAIR emisyon faktörleri kullanılmıştır.

2. MATERYAL VE METOD

2.1. Çalışma bölgesi: Çorlu

Çorlu ilçesi, Tekirdağ ilinde kapladığı alan bakımından dördüncü sırada yer almaktadır. Çorlu'nun yüzölçümü yaklaşık 949 km²'dir. İlçe rakımı 183 m'dir. (TÜİK) 2013 sayımına göre 225,540 nüfusu ile Çorlu şehir merkezinin 77 ilin merkezinden daha fazla nüfusa sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Elverişli doğal yapısı, güçlü ulaşım bağlantıları, önemli sanayisi, iş olanakları ve stratejik önemi ile Tekirdağ'ın en büyük ilçesi olan Çorlu, Türkiye'nin de en gelişmiş ilçelerindedir. Bu durum Çorlu'da trafik, ısınma ve enerji kullanımı sebebiyle tüketilen fosil yakıtlardan kaynaklanan hava kirliliğine neden olmaktadır.

Şekil 1. Çalışma bölgesi: Çorlu

Çorlu, Karadeniz ile Akdeniz arasında yer aldığı için bu iklim bölgelerinin etkileri altında kalır. Kuzeyden gelen soğuk hava kütleleri ile güneyden, Akdeniz ve Ege'den gelen nemlilik hava akımları bölge iklim yapısını belirler. Yıllık yağış miktarı 545 mm dir. Yağışların %20'si ilkbahar, %10'u Yaz, %30'u Sonbahar, %40'ı Kış mevsiminde düşmektedir. Yıllık sıcaklık ortalaması 12.6 °C en yüksek sıcaklık ortalaması 18.2 °C en düşük sıcaklık ortalaması 8.1 °C'dir (URL 1).

2.2. Emisyon envanteri

Emisyon envanteri, belirli bir coğrafi alanda havaya salınan başlıca hava kirleticilerinin listesidir. Listeleme (ton/gün) ve kirlilik kaynağı göz önüne alınarak yapılmaktadır (URL3). Bir emisyon envanteri hazırlanması için ideal metodoloji belirli bir bölge için belirli zamanda farklı kaynaklardan atmosfere atılan emisyonların direkt olarak ölçülmesi yoluyla belirlenmesidir. Bu metod kaynak aktiviteleri ve emisyon arasındaki lineer bir ilişki üzerine kurulmuştur ve aşağıdaki denklemde ifade edilir;

$$E_i = A * EF_i$$

Burada;

E_i : i kirleticinin emisyonu (g/yıl)

A : Aktivite (yakıt tüketimi, yıllık kat edilen km vb.)

EF_i : i kirleticisi için emisyon faktörü (g/l üretim, g/km yol gibi)

Kirleticisi emisyonlarının doğru ve tam olarak belirlenmesi için kirleticisiyle ilişkili emisyon faktörünün ve kaynak aktivitesinin iyi değerlendirilmesi gerekmektedir (Sert,2008). Bu çalışmada Çorlu ilçesinde bulunan trafiği yoğun caddeler üzerinde hareket halindeki tüm

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015 7-9 Ekim 2015, İZMİR

motorlu karayolu taşıtları kategorize edilerek sayılmıştır. Örnekleme bölgelerine ait emisyon hesabı için öncelikle caddelerden geçen araç sayıları hafta içi ve hafta sonu olmak üzere bulunmuştur. Böylece Çorlu ilçesindeki karayolu trafiğinden kaynaklanan hava kirliliği seviyeleri araştırılmıştır. EMEP-CORINAIR Emission Inventory Guidebook 2006'ya bağlı olarak her bir araç sınıfı için emisyon faktörleri hesaplanmıştır ayrıca çeşitli taşıtlarda kullanılan farklı yakıt tipleri incelenmiş, bu taşıtların egzoz emisyonları değerlendirilmiştir. Bu hesaplama için, yol uzunluğu, ortalama hız verileri ve emisyon faktörü kullanılmıştır.

Tablo.1. Araçların örneklem bölgelerine ait hafta içi ve hafta sonu sayımları, Çorlu

ÇORLU				
	Vort	Araç Sayısı		
		Hafta içi	Hafta sonu	Toplam
Sokollu Mehmet Paşa Caddesi	40	4730	3334	8064
Atatürk Bulvarı	45	4496	3392	7888
Kumyol Caddesi	40	3430	3263	6693
Omurtak Caddesi	40	8265	5825	14090

CORINAIR'e göre emisyon faktörlerinin bulunması için taşıtların aşağıdaki gibi sınıflandırılması gerekir (Sert,2008).

Yolcu taşıma araçları: Otomobil (M_1),
Hafif kirletici araçlar: Kamyonet ve minibüs (N_1),
Ağır kirletici araçlar: Kamyon ve şehir içi otobüs (M_2 , M_3),
İki tekerlekli araçlar: Motosiklet (L_1 , L_2 , L_3 , L_4 , L_5).

Karayolu taşıtlarından kaynaklanan emisyonların hesabında iki tür yaklaşım vardır: Birinci yaklaşımda yakıtların karbon içerikleri ve tüketim miktarları dikkate alınarak,

(Emisyon Miktarı)_i = (Emisyon Faktörü) x (Yakıt tüketimi) bağıntısından hesaplama yapılmaktadır. İkinci yaklaşımda ise taşıtların emisyon teknolojileri, yaptıkları yıllık yol miktarı, yakıt tüketimleri ve birim yol başına yakıt tüketimleri dikkate alınmaktadır. Buna göre,

(Emisyon Miktarı) = (Emisyon Faktörü) x (Yol) x (Araç Sayısı)

Avrupa topluluğu ülkelerde CORINAIR'e göre emisyon standartları (EuroI, Euro II, EuroIII, EuroIV) belirlenmiş ve Avrupa'da bir çok ülkede motorlu taşıt kaynaklı emisyonlar hesaplanmıştır. Taşıtlara göre Euro standartlara geçiş yılları Tablo 2 'de verilmiştir.

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015
7-9 Ekim 2015, İZMİR

Tablo 2.Taşıtlara Göre Euro Standartlara Geçiş Yılları (URL 2).

	Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Euro 5	Euro 6
Otomobiller	Temmuz 1992	Ocak 1996	Ocak 2000	Ocak 2005	Eylül 2009	Eylül 2014
Hafif ticari araçlar (N1-I)	Ekim 1994	Ocak 1998	Ocak 2000	Ocak 2005	Eylül 2010	Eylül 2014
Hafif ticari araçlar (N1-II, N1-III & N2)	Ekim 1994	Ocak 1998	Ocak 2001	Ocak 2006	Eylül 2010	Eylül 2015
Kamyon ve otobüs	1992	1995	1999	2005	2008	Aralık 2013
Motosiklet	2000	2004	2007	2016 (est)	2020 (est)	
Mopedler	2000	2004	2016 (est)			

EMEP-CORINAIR Emission Inventory Guidebook – 2006 metodolojisine göre motorlu taşıt emisyon envanteri için emisyon faktörleri (EF) laboratuvar koşullarında belirlenir, örnekleme yapılan cadde üzerinde araçların aldıkları yollar aktiviteyi belirtir. Tablo 2 ve Tablo 3 'de verilen katsayılar ile emisyon faktörlerine ulaşılmıştır.

$$EF = (a + c \times V + e \times V^2) / (1 + b \times V + d \times V^2)$$

Tablo 2. Emisyon envanteri hesap katsayıları, benzinli araçlar

Kirletici	Emisyon Standartları	Motor kapasitesi	Hız aralığı (km/h)	R ²	a	b	c	d	e
CO	Euro I	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.87	1.12E+01	1.29E-01	-1.02E-01	-9.47E-04	6.77E-04
	Euro II	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.97	6.05E+01	3.50E+00	1.52E-01	-2.52E-02	-1.68E-04
	Euro III	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.97	7.17E+01	3.54E+01	1.14E+01	-2.48E-01	
	Euro IV	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.93	1.36E-01	-1.41E-02	-8.91E-04	4.99E-05	
HC	Euro I	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.82	1.35E+00	1.78E-01	-6.77E-03	-1.27E-03	
	Euro II	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.95	4.11E+06	1.66E+06	-1.45E+04	-1.03E+04	
	Euro III	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.88	5.57E-02	3.65E-02	-1.10E-03	-1.88E-04	1.25E-05
	Euro IV	Tüm kapasitelerTüm kapasiteler	10-130	0.10	1.18E-02		-3.47E-05		8.84E-07

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015 7-9 Ekim 2015, İZMİR

Kirletici	Emisyon Standartları	Motor kapasitesi	Hız aralığı (km/h)	R ²	a	b	c	d	e
NO _x	Euro I	Tüm kapasiteler Tüm kapasiteler	10-130	0.86	5.25E-01		-1.00E-02		9.36E-05
	Euro II	Tüm kapasiteler Tüm kapasiteler	10-130	0.52	2.84E-01	-2.34E-02	-8.69E-03	4.43E-04	1.14E-04
	Euro III	Tüm kapasiteler Tüm kapasiteler	10-130	0.80	9.29E-02	-1.22E-02	-1.49E-03	3.97E-05	6.53E-06
	Euro IV	Tüm kapasiteler Tüm kapasiteler	10-130	0.71	1.06E-01		-1.58E-03		7.10E-06
FC	Euro I	<1.4	10-130	0.99	1.91E+02	1.29E-01	1.17E+00	-7.23E-04	
		1.4-2.0	10-130	0.98	1.99E+02	8.92E-02	3.46E-01	-5.38E-04	
		>2.0	10-130	0.93	2.30E+02	6.94E-02	-4.26E-02	-4.46E-04	
	Euro II	<1.4	10-130	0.99	2.08E+02	1.07E-01	-5.65E-01	-5.00E-04	1.43E-02
		1.4-2.0	10-130	0.98	3.47E+02	2.17E-01	2.73E+00	-9.11E-04	4.28E-03
		>2.0	10-130	0.98	1.54E+03	8.69E-01	1.91E+01	-3.63E-03	
	Euro III	<1.4	10-130	0.99	1.70E+02	9.28E-02	4.18E-01	-4.52E-04	4.99E-03
		1.4-2.0	10-130	0.99	2.17E+02	9.60E-02	2.53E-01	-4.21E-04	9.65E-03
		>2.0	10-130	0.99	2.53E+02	9.02E-02	5.02E-01	-4.69E-04	
	Euro IV	<1.4	10-130	0.95	1.36E+02	2.60E-02	-1.65E+00	2.28E-04	3.12E-02
		1.4-2.0	10-130	0.96	1.74E+02	6.85E-02	3.64E-01	-2.47E-04	8.74E-03
		>2.0	10-130	0.98	2.85E+02	7.28E-02	-1.37E-01	-4.16E-04	

Tablo 2 devam. Emisyon envanteri hesap katsayıları, benzinli araçlar

Kirletici	Emisyon standartları	Yakıt özellikleri (EN590)	Kentsel [g/km]	Kırsal [g/km]	Karayolu [g/km]
PM	EURO I & II	2000-2009	3.22E-03	1.84E-03	1.90E-03
	EURO III & IV	2000-2009	1.28E-03	8.36E-04	1.19E-03
	EURO III GDI	2000-2009	6.60E-03	2.96E-03	6.95E-03

$$EF = (a + c \times V + e \times V^2) / (1 + b \times V + d \times V^2) + f/V$$

Tablo 3. Emisyon envanteri hesap katsayıları, dizel araçlar

Kirletici	Emisyon standartları	Motor kapasitesi	Hız aralığı (km/h)	R ²	a	b	c	d	e	f
CO	Euro I	Tüm kapasiteler	10-130	0.94	9.96E-01		-1.88E-02		1.09E-04	
	Euro II	Tüm kapasiteler	10-130	0.91	9.00E-01		-1.74E-02		8.77E-05	
	Euro III	Tüm kapasiteler	10-130	0.95	1.69E-01		-2.92E-03		1.25E-05	1.10E+00
HC	Euro I	<2.0	10-130	0.93	1.42E-01	1.38E-02	-2.01E-03	-1.90E-05	1.15E-05	
		>2.0	10-130	0.98	1.59E-01		-2.46E-03		1.21E-05	
	Euro II	<2.0	10-130	0.99	1.61E-01	7.46E-02	-1.21E-03	-3.35E-04	3.63E-06	
		>2.0	10-130	0.98	5.01E+04	3.80E+04	8.03E+03	1.15E+03	-2.66E+01	
	Euro III	<2.0	10-130	0.99	9.65E-02	1.03E-01	-2.38E-04	-7.24E-05	1.93E-06	
		>2.0	10-130	0.54	9.12E-02		-1.68E-03		8.94E-06	
NO _x	Euro I	Tüm kapasiteler	10-130	0.96	3.10E+00	1.41E-01	-6.18E-03	-5.03E-04	4.22E-04	
	Euro II	Tüm kapasiteler	10-130	0.94	2.40E+00	7.67E-02	-1.16E-02	-5.00E-04	1.20E-04	
	Euro III	Tüm kapasiteler	10-130	0.92	2.82E+00	1.98E-01	6.69E-02	-1.43E-03	-4.63E-04	
PM	Euro I	Tüm kapasiteler	10-130	0.70	1.14E-01		-2.33E-03		2.26E-05	
	Euro II	Tüm kapasiteler	10-130	0.71	8.66E-02		-1.42E-03		1.06E-05	
	Euro III	Tüm kapasiteler	10-130	0.81	5.15E-02		-8.80E-04		8.12E-06	
FC	Euro I	<2.0	10-130	0.98	1.45E+02	6.73E-02	-1.88E-01	-3.17E-04	9.47E-03	
		>2.0	10-130	0.96	1.95E+02	7.19E-02	1.87E-01	-3.32E-04	9.99E-03	
	Euro II	<2.0	10-130	0.97	1.42E+02	4.98E-02	-6.51E-01	-1.69E-04	1.32E-02	
		>2.0	10-130	0.96	1.95E+02	7.19E-02	1.87E-01	-3.32E-04	9.99E-03	
	Euro III	<2.0	10-130	0.95	1.62E+02	1.23E-01	2.18E+00	-7.76E-04	-1.28E-02	
		>2.0	10-130	0.96	1.95E+02	7.19E-02	1.87E-01	-3.32E-04	9.99E-03	

3. BULGU VE SONUÇLAR

EMEP-CORINAIR Emission Inventory Guidebook – 2006 metodolojisine göre; emisyon faktörünün yanında örneklem bölgesindeki araç sayılarının Euro sınıflarına ayrılarak emisyon hesabı yapılması gerekir. Bu amaçla öncelikle Tablo 4 'de verilen Türkiye'deki araçların Euro standart değerlerine göre dağılımı gerçekleştirilmiştir. Bulunan her değer Çorlu ilçesi'nde

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015
7-9 Ekim 2015, İZMİR

bulunan Sokullu Mehmet Paşa Caddesi, Atatürk Bulvarı, Omurtak Caddesi ve Kumyol Caddesinde yapılan örneklem araç sayısına oranlanarak hafta içi ve hafta sonu olmak üzere sırasıyla Tablo 5,6,7,8'de ve Çorlu ilçesine ait emisyon sonuçları da Tablo 9'da verilmiştir

Tablo 4. Araçların Euro Standart dağılımları, Türkiye

		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç
M O T O S İ K L E T	Dizel %	61	6.53751	32.7491	2016 – 2020	100
	Dizel	143,288	15429	77290.2		236,007
	Benzin %	13	14.4135	72.2012		100
	Benzin	4,148,498	4467145	22377199.78		30,992,843
K A M Y O N	Dizel %	3	5,2979	10,0671	81,1537	100
	Dizel	900.973	1.371.116,5	2.605.407,6	21.002.901,8	25.880.399
	Benzin %	13	19,64243147	37,32472651	30,12568003	100
	Benzin	5,469	8322	15814.3	12764.1	42,370
K A M Y O N E T	Dizel %	10	12,33581053	31,61842119	45,86120046	100
	Dizel	1.680.266	2.035.181	5.216.457	7.566.253	16.498.157
	Benzin %	10	12,3358024	31,6184297	45,8612099	100
	Benzin	64.576	78.216	200.481	290.788	634061
O T O B Ü S	Dizel %	13	20,62178	38,917199	27,559567	100
	Dizel	245.256	392.019	739.814	523.906	1.900.995
	Benzin %	13	20,62236	38,91843	27,55891	100
	Benzin	2.35	3.413	6.441	4.561	16.550
O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,8541	31,8339	33,8854	100
	Dizel	4.160.451	5.725.650	9.180.484	9.772.113	28.838.698
	Benzin %	14	20	32	34	100
	Benzin	6.560.940	9.029.225	14.477.422	15.410.408	45.477.995

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015
7-9 Ekim 2015, İZMİR

Tablo 5. Araçların Euro Standart dağılımları, Sokullu Mehmet Paşa Caddesi, Çorlu

HAFTA İÇİ		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç	HAFTA SONU		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç
M O T O R L U K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0	M O T O R L U K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0
	Dizel	0	0	0		0		Dizel	0	0	0		0
	Benzin %	13	14,4	72,232		100		Benzin %	13	14,413	72,201		100
	Benzin	5	5	25		35		Benzin	4	5	23		32
K A M Y O N	Dizel %	13	19,682	37,345	30,028	100	K A M Y O N	Dizel %	3	5,2979	10,067	81,154	100
	Dizel	5	8	15	12	40		Dizel	1	2	3	27	33
	Benzin %	0	0	0	0	0		Benzin %	0	0	0	0	0
	Benzin	0	0	0	0	0		Benzin	0	0	0	0	0
K A M Y O N E T	Dizel %	10	12,3358105	31,6184212	45,8612005	100	K A M Y O N E T	Dizel %	10	12,3358105	31,6184212	45,8612005	100
	Dizel	142	172	442	640	1396		Dizel	110	133	341	495	1.709
	Benzin %	10	12,335802	31,61843	45,86121	100		Benzin %	10	12,335802	31,61843	45,86121	100
	Benzin	5	7	17	25	54		Benzin	4	5	13	19	41
O T O B Ü S	Dizel %	13	20,62178	38,9172	27,55957	100	O T O B Ü S	Dizel %	13	20,62178	38,9172	27,55957	100
	Dizel	205	328	619	439	1591		Dizel	88	141	266	188	683
	Benzin %	13	20,6224	38,9184	27,5586	100		Benzin %	13	20,6224	38,9184	27,5589	100
	Benzin	2	3	5	4	14		Benzin	1	1	2	2	6
O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,8068	31,8841	33,8164	100	O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,8541	31,8339	33,8854	100
	Dizel	90	123	198	210	621		Dizel	82	113	180	192	567
	Benzin %	14	19,8161389	31,8692543	33,9121553	100		Benzin %	14	19,8540525	31,8339056	33,8854165	100
	Benzin	141	194	312	332	979		Benzin	129	177	284	303	893

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015
7-9 Ekim 2015, İZMİR

Tablo 6. Araçların Euro Standart dağılımları, Atatürk Bulvarı, Çorlu

HAFTA İÇİ		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç	HAFTA SONU		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç		
C O R L U	M O T O S İ K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0	M O T O S İ K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0	
		Dizel	0	0	0		0		Dizel	0	0	0		0	
		Benzin %	13	14,70588	72,05882		100		Benzin %	13	14,48276	72,41379		100	
		Benzin	18	20	98		136		Benzin	19	21	105		145	
	M İ N İ B Ü S	Dizel %	17	15,68266	32,47232	35,05535	100	17	M İ N İ B Ü S	Dizel %	17	15,55556	32,5	35	100
		Dizel	91	85	176	190	542	Dizel		61	56	117	126	360	
		Benzin %	17	16,66667	33,33333	33,33333	100	Benzin %		25	25	25	25	100	
		Benzin	1	1	2	2	6	Benzin		1	1	1	1	4	
	K A M Y O N E T	Dizel %	9	14,78873	30,28169	45,77465	100	9	K A M Y O N E T	Dizel %	9	15	30	45,83333	100
		Dizel	13	21	43	65	142	Dizel		11	18	36	55	120	
		Benzin %	0	25	25	50	100	Benzin %		0	25	25	50	100	
		Benzin	0	1	1	2	4	Benzin		0	1	1	2	4	
O T O B Ü S	Dizel %	13	20,71611	38,87468	27,62148	100	13	O T O B Ü S	Dizel %	13	21,05263	38,7218	27,44361	100	
	Dizel	50	81	152	108	391	Dizel		34	56	103	73	266		
	Benzin %	0	33,33333	33,33333	33,33333	100	Benzin %		0	0	0	0	0		
	Benzin	0	1	1	1	3	Benzin		0	0	0	0	0		
O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,8305085	31,8644068	33,8983051	100	14	O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,8564593	31,8181818	33,891547	100	
	Dizel	170	234	376	400	1.180	Dizel		181	249	399	425	1.254		
	Benzin %	14	19,83871	31,82796	33,92473	100	Benzin %		14	19,84021	31,82423	33,88815	100		
	Benzin	268	369	592	631	1.860	Benzin		217	298	478	509	1.502		

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015
7-9 Ekim 2015, İZMİR

Tablo 7. Araçların Euro Standart dağılımları, Omurtak Caddesi, Çorlu

HAFTA İÇİ		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç	HAFTA SONU		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç
M O T O S İ K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0	M O T O S İ K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0
	Dizel	0	0	0		0		Dizel	0	0	0		0
	Benzin %	13	14,634	72,195		100		Benzin %	13	14,413	72,201		100
	Benzin	5	6	30		41		Benzin	5	6	28		29
K A M Y O N	Dizel %	13	19,682	37,345	30,028	100	K A M Y O N	Dizel %	3	5,2979	10,067	81,154	100
	Dizel	5	8	15	12	40		Dizel	1	2	4	31	38
	Benzin %	0	0	0	0	0		Benzin %	0	0	0	0	0
	Benzin	0	0	0	0	0		Benzin	0	0	0	0	0
K A M Y O N E T	Dizel %	10	12,3358105	31,6184212	45,8612005	100	K A M Y O N E T	Dizel %	10	12,3358105	31,6184212	45,8612005	100
	Dizel	92	112	286	146	906		Dizel	63	76	195	282	616
	Benzin %	10	12,335802	31,61843	45,86121	100		Benzin %	10	12,335802	31,61843	45,86121	100
	Benzin	3	4	11	16	34		Benzin	2	3	8	11	24
O T O B L E T	Dizel %	13	20,62178	38,9172	27,55957	100	O T O B L E T	Dizel %	13	20,62178	38,9172	27,55957	100
	Dizel	170	272	513	563	1.318		Dizel	115	184	147	246	892
	Benzin %	13	20,6224	38,9184	27,5589	100		Benzin %	13	20,6224	38,9184	27,5589	100
	Benzin	3	4	9	6	22		Benzin	1	2	3	2	8
O T O M O B İ L	Dizel %	15	19,7731	31,7666	33,8736	100	O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,8541	31,8339	33,8854	100
	Dizel	90	122	196	209	617		Dizel	57	78	125	134	394
	Benzin %	14	19,9479618	31,7432784	33,9115351	100		Benzin %	14	19,8540525	31,8339056	33,8854165	100
	Benzin	166	230	366	391	1.153		Benzin	90	124	199	212	626

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015
7-9 Ekim 2015, İZMİR

Tablo 7 devam. Araçların Euro Standart dağılımları, Omurtak Caddesi, Çorlu

HAFTA İÇİ		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç	HAFTA SONU		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç
M O T O R S İ K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0	M O T O R S İ K L E T	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0
	Dizel	0	0	0		0		Dizel	0	0	0		0
	Benzin %	14	14,4	72		100		Benzin %	13	14,47	72,36		100
	Benzin	16	17	85		118		Benzin	20	22	110		152
M İ N İ B Ü S	Dizel %	17	15,47	32,14	35,71	100	M İ N İ B Ü S	Dizel %	17	15,49	32,39	35,21	100
	Dizel	14	13	27	30	84		Dizel	24	22	46	50	142
	Benzin %	0	0	0	0	0		Benzin %	0	0	0	0	0
	Benzin	0	0	0	0	0		Benzin	0	0	0	0	0
K A M Y O N	Dizel %	13	19,27	37,34	30,12	100	K A M Y O N	Dizel %	13	19,71	37,32	30,28	100
	Dizel	11	16	31	25	83		Dizel	18	28	53	43	142
	Benzin %	0	0	0	0	0		Benzin %	0	0	0	0	0
	Benzin	0	0	0	0	0		Benzin	0	0	0	0	0
O T O B Ü S	Dizel %	13	20,65	38,96	27,69	100	O T O B Ü S	Dizel %	13	20,52	38,86	27,51	100
	Dizel	27	44	83	59	213		Dizel	30	47	89	63	229
	Benzin %	0	33,3	33,3	33,3	100		Benzin %	0	33,3	33,3	33,3	100
	Benzin	0	1	1	1	3		Benzin	0	1	1	1	3
O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,84	31,84	33,92	100	O T O M O B İ L	Dizel %	14	19,87	31,81	33,98	100
	Dizel	145	200	321	342	1.008		Dizel	187	258	413	440	1.298
	Benzin %	14	19,86	31,86	33,87	100		Benzin %	14	19,84	31,86	33,87	100
	Benzin	229	315	506	538	1.588		Benzin	295	406	652	693	2.046

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015
7-9 Ekim 2015, İZMİR

Tablo 8. Araçların Euro Standart dağılımları, Kumyol Caddesi, Çorlu

HAFTA İÇİ		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç	HAFTA SONU		Euro 1	Euro 2	Euro 3	Euro 4	Toplam Araç
KAMUYO NET	Dizel %	10,125	7,75	27,625	54,5	100	KAMUYO NET	Dizel %	10,2071	7,69231	27,6627	54,4379	100
	Dizel	81	62	221	436	800		Dizel	69	52	187	368	676
	Benzin %	10	10	26,6667	53,3333	100		Benzin %	11,5385	7,69231	26,9231	53,8462	100
	Benzin	3	3	8	16	30		Benzin	3	2	7	14	26
MOTOS SİKLE Tİ	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0	MOTOS SİKLE Tİ	Dizel %	0	0	0	2016 – 2020	0
	Dizel	0	0	0		0		Dizel	0	0	0		0
	Benzin %	13,4615	13,4615	73,0769		100		Benzin %	17,7931	13,7931	72,4138		100
	Benzin	7	7	38		52		Benzin	4	4	21		29
KAMUYO NET	Dizel %	20	17,14286	34,28571	28,57146	100	KAMUYO NET	Dizel %	18,18182	21,21212	33,33333	27,27273	100
	Dizel	7	6	12	10	35		Dizel	6	7	11	9	33
	Benzin %	0	0	0	0	0		Benzin %	0	0	0	0	0
	Benzin	0	0	0	0	0		Benzin	0	0	0	0	0
MİNİ BÜS	Dizel %	23,7245	22,1939	4,59184	19,4898	100	MİNİ BÜS	Dizel %	16,7728	15,7113	32,4841	35,031	100
	Dizel	93	87	18	194	392		Dizel	79	74	153	165	471
	Benzin %	16,6667	16,6667	3,3333	33,3333	100		Benzin %	17,5	15	32,5	35	100
	Benzin	0,5	0,5	1	1	3		Benzin	0,7	0,6	1,3	1,4	4
OTOBÜ S	Dizel %	12,8609	20,7349	38,8451	27,5591	100	OTOBÜ S	Dizel %	13,0536	20,5128	38,9277	27,5058	100
	Dizel	49	79	148	105	381		Dizel	56	88	167	118	429
	Benzin %	15	18,33333	33,33333	33,33333	100		Benzin %	12,5	20	37,5	30	100
	Benzin	0,45	0,55	1	1	3		Benzin	0,5	0,8	1,5	1,2	4
OTOMOBİL	Dizel %	14,4131	19,9108	31,7979	33,8782	100	OTOMOBİL	Dizel %	14,4246	19,7731	31,7666	34,0357	100
	Dizel	97	134	214	228	673		Dizel	89	122	196	210	617
	Benzin %	14,4476	19,83	31,8225	33,8999	100		Benzin %	14,4764	19,8152	31,8275	33,8809	100
	Benzin	153	210	337	359	1.059		Benzin	141	193	310	330	974

Tablo 9. Emisyon sonuçları, Çorlu

Sokullu Mehmet Paşa Caddesi	HAFTA İÇİ	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	0,14904929	0,03663161	0,01559977	0,000630221
DİZEL	0,31840008	0,371002907	0,01836529	0,023786963	
Atatürk Bulvarı	HAFTA İÇİ	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	0,25074323	0,044374606	0,01830755	7,98E-04
DİZEL	0,06532148	0,172647565	7,91E-03	9,23E-03	
Omurtak Caddesi	HAFTA İÇİ	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	1,46095378	0,258049845	0,11570522	0,00385533
	DİZEL	0,49486055	1,322756207	0,06602083	0,077975634
Kumyol Caddesi	HAFTA İÇİ	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	0,1660061	0,15182753	0,0507345	0,0086
	DİZEL	0,11709431	0,225262047	0,0209555	0,00263
Sokullu Mehmet Paşa Caddesi	HAFTA SONU	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	0,05165016	0,01291234	0,00550643	0,00022243
	DİZEL	0,03628003	0,11562342	0,00431081	0,0070328
Atatürk Bulvarı	HAFTA SONU	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	0,556742	0,14032268	0,05973784	2,41E-03
	DİZEL	0,22422944	0,6768988	0,02749549	0,02606768
Omurtak Caddesi	HAFTA SONU	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	0,267675	0,06729564	0,02865924	0,00115649
	DİZEL	0,11341108	0,34814665	0,01358929	0,01749254
Kumyol Caddesi	HAFTA SONU	CO (ton yıl ⁻¹)	NO _x (ton yıl ⁻¹)	HC (ton yıl ⁻¹)	PM (ton yıl ⁻¹)
	BENZİN	0,1513754	0,05235903	0,02828503	0,00065416
	DİZEL	0,12713868	0,38753312	0,0049149	0,01363652

3.1. Emisyon hesapları

Bu çalışmada Çorlu ilçesinde bulunan yoğun trafik mağruziyetindeki caddeler üzerinde hareket halindeki tüm motorlu karayolu taşıtların emisyon envanterleri CORINAIR yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. Bu hesaplama için gerekli olan datalar TUİK 'den temin edilmiştir. Araçlar otomobil, otobüs, kamyon, kamyonet, motosiklet olarak kategorilere ayrılmıştır. Bunun yanı sıra kategorilere ayrılan araçlar yakıt türlerine göre de benzin ve dizel olarak incelenmiştir. Ölçümler sonucunda her bir araç sınıfına ait ortalama hızın Sokullu Mehmet Paşa Caddesi, Kumyol Caddesi, Omurtak Caddesi'nde 40 km/saat olduğu Atatürk Bulvarı'nda ise ortalama hızın 45 km/saat olduğu gözlenmiştir. Araçların Euro standart değerleri bulunarak emisyon faktörlerine ulaşılmış, örneklem bölgesinde araçların kat ettikleri mesafeler yardımıyla bulunmuştur.

Araç sınıflarına göre Sokullu Mehmet Paşa Caddesinde yapılan çalışmalar sonucunda yıllık toplam CO emisyonu 0,493966934 ton/yıl'dır. NO_x emisyon miktarı toplam 0,531132 ton/yıl. HC emisyon miktarı toplam 0,043782305 ton/yıl. PM emisyon miktarı toplam 0,031672362 ton/yıl çıkmaktadır. Omurtak Caddesinde yapılan çalışmalar sonucunda yıllık toplam CO emisyonu 3,37518644 ton/yıl'dır. NO_x emisyon miktarı toplam 2,976769722 ton/yıl. HC emisyon miktarı toplam 0,2175047 ton/yıl. PM emisyon miktarı toplam 0,146772238 ton/yıl çıkmaktadır. Kumyol Caddesinde yapılan çalışmalar sonucunda yıllık toplam CO emisyonu 0,556075227 ton/yıl'dır. NO_x emisyon miktarı toplam 0,48190503 ton/yıl. HC emisyon miktarı toplam 0,054171002 ton/yıl. PM emisyon miktarı toplam 0,019690608 ton/yıl çıkmaktadır. Atatürk Bulvarında yapılan çalışmalar sonucunda yıllık toplam CO emisyonu 1,177765475 ton/yıl'dır. NO_x emisyon miktarı toplam 1,03424365 ton/yıl. HC emisyon miktarı toplam 0,113454914 ton/yıl. PM emisyon miktarı toplam 0,038502191 ton/yıl çıkmaktadır.

4. TARTIŞMA

Motorlu kara taşıtlarından kaynaklanan en fazla emisyon salınımı hafta içi ve hafta sonu yapılan ölçümler neticesinde Sokullu Mehmet Paşa Caddesi ve Kumyol Caddesinde hafta içi 12:00-13:00 saatleri arasında CO iken hafta sonu ise en büyük salınım Sokullu Mehmet Paşa Caddesinde 18:30-19:30 saatleri arasında, Kumyol Caddesinde ise 08:00-09:00 saatleri arasında NO_x'den kaynaklanmıştır. Atatürk Bulvarı ve Omurtak Caddesinde hafta içi 18:00-19:00 saatleri arasında en büyük salınım CO iken hafta sonu Omurtak Caddesinde 18:00-19:00 saatleri arasında, Atatürk Bulvarında ise 12:00-13:00 saatleri arasında NO_x'den kaynaklanmıştır. Örnekleme bölgelerindeki motorlu kara taşıtlarının yakıt türlerine göre havaya salıdıkları emisyon envanterlerini incelediğimizde benzin yakıtlı taşıtların hafta içi en çok CO, dizel yakıtlı taşıtların ise en çok NO_x olduğu görülmüştür. Hafta sonu da aynı durum söz konusu olmuştur. Hafta içi benzin yakıtlı taşıtlardan en fazla CO emisyonu üreten araçların kamyonet ve otomobil, dizel yakıtlı taşıtların içerisinde ise en fazla NO_x üreten araçların otobüsler olduğu tespit edilmiştir. Hafta sonu ise benzin yakıtlı taşıtlar içerisinde otomobiller diğer araçlara göre çok daha fazla NO_x ve HC üretmiştir. Hafta sonunda NO_x ve CO kaynakları dizel yakıtlı taşıtlar içerisinde sırasıyla otobüs ve otomobillerden oluşmaktadır.

4.1. Araç kaynaklı çevre kirliliğini azaltmak için alınabilecek tedbirler

Hava kirliliğinin minimum düzeye indirilmesi yakıt tüketimini azaltmakla ve motorlu taşıtların verimliliğini artırmakla mümkündür. Motorlu taşıtlarda yakıt ekonomisi ve egzoz gazındaki zararlı emisyonların azaltılması; motor ve taşıt tasarımına, taşıtların uygun hızlarda kullanılmasına ve periyodik bakımlarının zamanında yapılmasına bağlıdır. Teknolojisi eski taşıtların üretim ve kullanımdan kaldırılması, teknolojisi yeni olan taşıtların kullanılmasıyla (gelişmiş yakıt enjeksiyon, elektronik ateşleme ve emisyon sistemleri ile) günümüzden itibaren yakıt ekonomisinde hızlı bir iyileşme ve zararlı emisyonlarda bir azalma sağlanacaktır.

Avrupa Euro egzoz emisyon standartları gibi yasal düzenlemeler emisyon seviyesinin belirli sınırlar dahilinde olmasını istemektedir. Yasal düzenlemelerin uygulanabilmesi; yanmanın iyileştirilmesi ve yardımcı ekipmanlarla egzoz emisyon seviyesinin kontrol altına alınması ile mümkündür.

Önleyici tedbirler olarak;

- ✓ Ölçüm yapılan saatlerde otobüs ve servis araçlarının Omurtak Caddesi üzerinden geçerek döner kavşak etrafında yoluna devam etmesi çıkan emisyonları arttırmaktadır. Bu araçların emisyonlarını azaltmak amacıyla kent üzerindeki güzergahlarının yeniden gözden geçirilmesi önerilmektedir.
- ✓ Akşam saatlerinde servis araçlarından çıkan emisyonlarının fazla olduğu sonucundan yola çıkarak otobüs ve servis araçlarının geçtiği güzergahlar değiştirilmelidir.
- ✓ Yapılan araştırmalar sonucunda otomobil emisyonlarının çok fazla olmasından dolayı toplu taşıma araçlarının kullanımı özendirilmelidir.
- ✓ Alternatif enerji kullanan motorlu taşıtların geliştirilmesi ve özendirilmesi,
- ✓ Araçların düzenli bakıma ve denetime tabi tutulması,
- ✓ Kirleticilerin miktarında, trafikteki taşıt sayısı kadar aracın özellikleri (aracın cinsi, yası, motor ve kirlilik önleme teknolojisi gibi) ve sürüş koşullarının (kent içi-dışı, otoyol, yol durumu, hız gibi) da önemli olması sebebiyle “çok kirletenden çok, az

6. Ulusal Hava Kirliliği ve Kontrolü Sempozyumu-2015 7-9 Ekim 2015, İZMİR

kirletenden az” prensibinden hareketle gerekli düzenlemelerin yapılması, Özel otomobil kullanım sürelerinin kısıtlanması gibi tedbirler alınmalıdır.

KAYNAKLAR

Bellasio, R., Bianconi, R., Corda, G., Cucca, P. Emission inventory for the road transport sector in Sardinia (Italy), *Atmospheric Environment*, 41, 677–691, 2007.

Tecer L.H. Kent ölçekli ulaşım için motorlu taşıt emisyon envanterinin hazırlanmasında veri toplama çalışması ,Balıkesir, Türkiye

Sert i.,”Balıkesir il merkezinde motorlu taşıtlardan kaynaklanan emisyon envanterinin hesaplanması”, Yüksek lisans tezi , BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ, Balıkesir, Eylül-2008

URL1: <http://www.tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87orlu> (Son Erişim 07.05.2015)

URL2:<http://www.tasitteknolojileri.com/2014/03/05/euro-emisyon-standartlari-nedir/>
(Son Erişim 15.05.2015)

URL3: http://www.cevre.terimleri.com/Emisyon_envanteri.html (Son Erişim 03.06.2015)